नेपाल राजपत्र

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ५२) काठमाडौं, साउन २७ गते २०५९ साल (अतिरिक्ताङ्क ३७ (ङ)

भाग ३

श्री ५ को सरकार

वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयको सूचना

वन (दोस्रो संशोधन) नियमावली, २०५९

वन नियमावली, २०५१ लाई संशोधन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

वन ऐन, २०४९ को दफा ७२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः (१) यो नियमहरूको नाम "वन (दोस्रो संशोधन) नियमावली, २०५९" रहेको छ ।

(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. वन नियमावली २०५१ मा नियम ३९क. थपः वन नियमावली, २०५१ को नियम ३९ पछि देहायको नियम ३९क. थपिएको छः–

"३९क. प्रस्ताव आव्हान गरी कबुलियती वन दिन सकिनेः (१) नियम ३९ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि श्री ५ को सरकारले राष्ट्रिय वनको देहायको क्षेत्रलाई प्रस्ताव आव्हान गरी संगठित संस्था वा उद्योगलाई कबुलियती वनको रूपमा दिन सक्नेछ :–

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(क) झाडी वुट्यान क्षेत्र,

(ख) अतिक्रमणकारीहरूबाट फिर्ता लिएको क्षेत्र,

(ग) प्राकृतिक प्रकोपका कारण वन क्षति भई पुनः उकास भएको क्षेत्र,

(घ) बीस प्रतिशतभन्दा कम क्राउन कभर भएको वन क्षेत्र,

(ङ) भू-संरक्षणको हिसाबले संवेदनशील क्षेत्र ।

(२) निर्देशकले उपनियम (१) बमोजिमको वन क्षेत्रको वातावरण र जैविक विविधताको संरक्षण लगायत दिगो व्यवस्थापन गर्ने आधारहरू समेत खुलाई इच्छुक संगठित संस्था वा उद्योगलाई प्रस्ताव पेश गर्न आव्हान गरेको प्रस्तावमा सहभागी हुन चाहने इच्छुक संगठित संस्था वा उद्योगले देहायका कुराहरू खुलाई प्रस्ताव पेश गर्न सक्ने छन्:–

(क) कबुलियती वनको अवधि,

(ख) कबुलियती वनको रूपमा लिन चाहेको स्थान, क्षेत्रफल र चार किला,

(ग) उत्पादन गरिने वन पैदावारको किसिम र तिनको दिगो उपयोग सम्बन्धी वन विकासको कार्य योजना,

(घ) कबुलियती वन क्षेत्रभित्र कुनै किसिमको भौतिक निर्माण (घर टहरा आदि) गरिने भए सोको विवरण,

(ङ) श्री ५ को सरकारलाई बुझाउने वार्षिक दस्तुर सम्बन्धी प्रावधानहरू,

(च) सम्झौता अवधि समाप्त भएपछि उक्त वन क्षेत्र श्री ५ को सरकारलाई फिर्ता बुझाउँदाको अवस्थामा कायम रहने वनको अनुमानित स्वरूप र वन पैदावारको स्थिति विवरण,

(छ) अन्य आवश्यक कुराहरू ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम प्राप्त प्रस्तावलाई ऐनको दफा ३२ को उपदफा (२) बमोजिम प्रक्रिया पूरा गरी निर्देशकले विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(५) उपनियम (४) बमोजिम निर्देशकबाट प्राप्त प्रस्तावको प्राविधिक तथा आर्थिक मूल्याङ्कन गर्न देहाय बमोजिमको मूल्याङ्कन समिति रहनेछ :–

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(क) महानिदशक —संयोजक
(ख) सम्बन्धित निर्देशक —सदस्य
(ग) प्रमुख लेखा नियन्त्रक, मन्त्रालय —सदस्य
(घ) महानिर्देशकले तोकेको वन विभागको अधिकृत —सदस्य

(६) उपनियम (५) बमोजिमको मूल्याङ्कन समितिले आवश्यकता अनुसार कुनै विशेषज्ञलाई बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।

(७) उपनियम (५) बमोजिमको मूल्याङ्कन समितिले प्रस्ताव मूल्याङ्कन गर्दा देहायको आधारका मूल्याङ्कन गर्नु पर्नेछः—

(क) वातावरण तथा जैविक विविधताको संरक्षण, भू-क्षय तथा प्राकृतिक प्रकोप नियन्त्रणको माध्यमबाट वन विकास सम्बन्धी कार्यक्रम,

(ख) श्री ५ को सरकारलाई प्रत्यक्ष रूपमा प्राप्त हुने दस्तुर तथा राजस्व,

(ग) कबुलियतमा लिने वन क्षेत्रको वरपर रहने वासिन्दाहरूलाई प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रोजगारको संभावना,

(घ) स्थानीय क्षेत्रमा औद्योगिक क्रियाकलाप बृद्धि हुने अन्य आय-मूलक कार्यक्रम।

(८) उपनियम (७) बमोजिम मूल्याङ्कन गर्दा सबैभन्दा उपयुक्त ठहर भएको प्रस्ताव पेश गर्ने प्रस्तावकलाई कबुलियती वन दिन मन्त्रालयमा सिफारिश पेश गर्नु पर्नेछ।

(९) श्री ५ को सरकारले उपनियम (८) बमोजिम सिफारिश भई आएको प्रस्तावकसंग सम्झौता गरी कबुलियती वन प्रदान गर्ने निर्णय गर्नेछ।

(१०) उपनियम (९) बमोजिम सम्झौता गर्दा प्रस्तावकले देहाय बमोजिमका काम कुरा गर्न नपाउने गरी निषेध गर्नु पर्नेछः—

(क) वन विभागको पूर्व स्वीकृति नलिई वन क्षेत्रभित्र बग्ने नदी-नाला, खोलाको स्रोत थुनछेक गर्न वा फर्काउने,

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ख) वनस्पतिका विकासमा अवरोध पुऱ्याउने, जीवजन्तुको वास-स्थानमा हानी नोक्सानी पुऱ्याउने, प्राकृतिक वा भौतिक स्वरूप विगार्ने वा सीमसार क्षेत्रको पर्यावरणीय स्थितिमा प्रतिकूल असर पुऱ्याउने,

(ग) जलचर वा अन्य कुनै किसिमका जनावर, पशुपन्छी वा जीव-जन्तुलाई हानी नोक्सानी हुने गरी कुनै किसिमको विषादी प्रयोग गर्ने,

(घ) ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा झिक्ने वा खानी सञ्चालन गर्ने, वरि-परिका स्थानीय वासिन्दाको सामाजिक रीतिरिवाज अवरोध पुग्ने कार्य गर्ने गराउने वा बाटोघाटो खोलानालाको निर्वाध उपयोग जस्ता पारम्परिक अधिकारको उपयोगमा व्यवधान उत्पन्न गराउने ।"

आज्ञाले,
चण्डीप्रसाद श्रेष्ठ
श्री ५ को सरकारको सचिव

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार, काठमाडौंमा मुद्रित ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।